

1884-10-02,
Dons, Andreas F:Gregersen

Af Johs. Hansen
Avisartikel
23. november 1961
hvilken avis?

Omgang med fisk, mælk og øl gennem et halvt aarhundrede

Kendt ægtepar i Lundeborg fejrer guldbryllup i morgen

Vognmand Andreas Dons og hustru Emilie i Lundeborg fejrer deres guldbryllup i morgen fredag den 24. november og naar man ser dem begge ferme om paa den lille ejendom, travlt optaget af forberedelserne, kunne man godt faa den tanke, at det dog vist er sølvbrylluppet, der forestaar. Saa godt holder de sig med deres henholdsvis 77 og 73 aar, og man faar yderligere bekræftet, at dette aarhundredes mennesker holder sig unge under sølvstænkene i haaret.

Fruen bakser med et par velvoksne kyllinger, for det tyder paa, at der kommer gratulanter i morgen, ikke alene kyllingerne afslører det, men det "grønne hus", der pludselig er placeret i haven, plejer at være tegn paa dog nogen invasion, lige som der i dagens lave temperatur prøvefyres, for skal man sidde i haven nu ind under december, skal det være i nærheden af en ovn og helst en bilæggerovn.

Det er ogsaa den guldbrudegommen tænker paa. Han savor brænde paa god gammeldags maner med haandkraft, for de lange brændestykker, der er sirligt opstillet i brændehuset, er for lange til fest-ovnen, saa de skal parteres, men der er tid til et hvil nu, efter han har overdraget forretningen til Harry Hansen, og saa faar man lidt at vide fra de 50 aar, ganske vist ikke uden indsigelser fra guldbruden, der finder det tilstrækkeligt bare at meddele offentligheden, at de to nu "tilfældigvis" har guldbryllup.

Med forretningen menes just ikke brændesavning, for det er kun en hobby nu efter fyraften, nej, det er som vognmand og hovedsagelig med saa ædle effekter som fisk, mælk og øl, der ganske vist ikke staar helt godt sammen, men hver for sig er det herlige ting at se paa bordet. Naa, kyllinger er heller ikke at foragte.

De er begge to fra egne, henholdsvis "Dalmose" paa Aabymarken og "Strandgaarden" i Skaarupøre, der i gamle dage var kro, og her er nok spiren til forskelligt, herunder dette at forhandle øl, medens impulserne til omgang med fisk og mælk har ubekendt afstamning. Ægteparret Dons har boet i Lundeborg hele manddomstiden, de første 7 aar paa et andet strøg, og vognmandsforretningen har været drevet indtil 1952, fra hvilket aar de yngre kræfter tog fat. Endvidere har Dons i 23 aar haft depot for Albanibryggerierne i Odense og nedlagde første dette "embede" 1. februar 1960.

Guldbrudeparret Andreas Dons og hustru.

Øl-ruten strakte sig over et ret stort omraade med Brændeskov og Skaarup som yderpunkter, og ugens seks dage gik med det, men Dons var den rutinerede gæst hos 47 købmænd, der navnlig paa varme sommerdage med en vis længsel afventede kasserne, ligesom han nu efter at have aflæst den sidste forsyning kun har lovord for sit firma, Albani-bryggerierne.

Vognmandskørsel begyndte saaledes før den første verdenskrig i det smaa og med hestevogn. I omved 5 aar kørte han mælketuren fra Hesselagergaard til "Svendborg Mælkeforsyning", og i de tider var det ikke en tur, der klaredes paa et par timer, men det meste af dagen. Han naaede første hjem med spandene ret før, malkningen ved aftenstid skulle begynde. Der var tale om tre hestekræfter saaledes, at de paagældende heste havde fri hver tredje dag, og det vidste dyrene, der ligesom mennesker godt vi have den ordinære fritid.

Baglygten og klokkerne

Hestene blev afløst af en Ford-vogn af den type, der nu kun ved jubilæer bliver startet, og baglygten var en tranlampe, der giver Dons anledning til en oplevelse: "Det var under en rest en vinteraften ved Oure Kro, hvor tilfældigvis politiassistent Strømvig hvilede ud. Baglygten hvilede ogsaa ud, men jeg slap med en advarsel, medens det gik mindre heldigt foren kane-fører, der havde fulgt mig i kølvandet:

Han spurgte, om biler ikke skulle have baglygte, men mere om en kane skulle have det? Nej, men den skal have klokker, og saa ringede det for mandens øren, for han havde glemt klokkerne. – Saadan er der saa meget."

Fragten med fisk fra Lundeborg havn har hele tiden spillet en stor rolle for vognmanden og ikke mindst under sidste verdenskrig, hvor turene gik baade til København og Esbjerg, og der var ikke standsning i auktionerne i de dage. Det forgik gerne om natten, beretter chaufføren: "Op midt om natten og paa tur med fisk, og saa var det i mørklægningstiden. En nat, da jeg var kørt til Kerteminde med en ladning, blev

jeg pludselig dirigeret til Krusaa, men jeg blev aldrig generet af besættelsesbeskytterne. De kendte mine vogne og vidste, jeg ikke havde kontrabande mellem sildene, og heller ikke paa anden maade havde jeg uheld paa turene.

I København havde jeg dog i bilernes første blomstringstid i gadebilledet en lille "forhandling" med politiet. Det var jo noget med disse blinksignaler, som chauffører skulle være opmærksomme paa, men da jeg havde overset en enkelt paa Raadhuspladsen, blev jeg gjort opmærksom paa overtrædelsen. Nu var det en kollega af Strømvig, saa jeg fik lov at fortsætte, men spurgte: "Er der flere af den slags signaler gennem Byen?" "Ja, der er mange!" "Saa skal jeg nok passe paa."

14 aar i sogneraadet

Andreas Dons var medlem af Oure-Vejstrup sogneraad i 14 aar og af skolekommissionen i 18 aar og siger herom: "Jeg kom ind som suppleant for Chr. Balmann i 1934, da han blev skatteraadsmember og blev afløst som formand af Alfred Helleskov. Det var en dejlig tid, hvor der herskede en god og kammeratlig stemning, og vi kunne i reglen altid tale os til rette om sagerne og undgaa afstemninger. Knap saa hyggeligt var det jo i de strenge vintre 1940-42, hvor jeg maatte spadsere til ligningsarbejdet i Oure tre, fire dage i træk, træk i dobbelt betyding.

- Naar nu de seks dage var optaget af ølforsyningen til tørstige medborgere, hvordan blev der saa tid til sogneraads-arbejde?

- Jo, det gik, men jeg har ogsaa flere gange taget fra Hesselager til møde på kommunekontoret i Oure.

Saa koncentrerer man sig om de hjemlige strande, domænet Lundeborg, og tager et hastigt vue over de 50 aar, hvor byen nu er dobbelt saa stor som i 1911, og hvor der i de seneste aar er sket forskellige forbedringer med nye bygninger, nye vejanlæg og fortove i den indre by. De nye veje, der vel bliver gader med navne og husnumre ad aare, har ogsaa skabt en ringvej med muligheder for nybygninger, ligesom der ud mod under opførelse.

Under ovennævnte omskiftelser for guldrudegommen har guldruden og hjemmet været det faste punkt. Fru Emilie havde i de yngste aar pladser, hvor uddannelsen som husmoder fandt sted, og i dag kan hun med god begrundelse sige: "Jeg har passet mit hjem". Dette hjem blev barndomshjem for to, en datter, der bor i nabolaget, gift med Helge Christiansen, der har overtaget Albani-depotet, og en søn har forretning i Ringe.

I morgen vil der saa blive kippet med flaget i fisker- og sommerbyen, og trods frost og kulde formidler solen festdagen, men heller ikke det grønne hus" i haven vil falme. Det vil bevare haabets farve, haabet, som det ungdommelige guldrudepar ogsaa holder sig til for de kommende tider.